

ГОСПОДАРСЬКО-ЦІННІ ОЗНАКИ СОРТОЗРАЗКІВ ПШЕНИЦІ НА МАНЬКІВСЬКІЙ ДОСЛІДНІЙ СТАНЦІЇ

Новак Ж.М., канд. с.-г. наук

На Маньківській дослідній станції Черкаської області протягом 2011/2012 року досліджувалось 182 зразка пшениці, серед них твердої озимої пшениці – 6; м'якої озимої – 150 (з них 20 – низькорослих і 130 – середньорослих); 2 – двуручки; 15 сортозразків пшениці м'якої ярої та 9 – твердої ярої.

За результатами випробувань сортозразки пшениці твердої озимої мали урожайність у межах 84,4–92,9 ц/га, її середнє значення становило 89 ц/га. Зазначимо, що у трьох з шести зразків величина вказаного показника перевищувала 90 ц/га. Маса 1000 зерен коливалась від 42,9 до 48,0г та становила в середньому для цієї групи 45,2г. Середня висота рослин – 83,3см, з коливаннями від 82 до 86см. Усі шість зразків характеризувались високою стійкістю до вилягання та зимостійкістю (9 балів).

Найбільша у досліді кількість сортозразків – близько 82% – пшениці м'якої озимої. Найвища врожайність, зафіксована серед цих номерів – 107,2 ц/га. середня урожайність по цьому досліді – 90,9 ц/га. 13 зразків (9%) мали урожайність понад 100 ц/га; 79 номерів (53%) характеризувались величиною вказаного показника 90-99 ц/га; у 50 сортозразків (33%) урожайність становила 80-89 ц/га і лише у восьми номерів, що становить 5% від усіх зразків пшениці м'якої озимої вона була в межах 70-80 ц/га.

Згідно класифікації Дорофєєва, до високорослих відносять рослини з висотою понад 120 см, середньорослих 105-120, низькорослих – 85-105, напівкарликів – 60-85 і карликів нижче 60 см. Дослідженнями 2012 року перевірялась належність досліджуваних номерів до певної групи.

Серед зразків пшениці м'якої озимої 20 попередньо характеризувались як низькорослі. У результаті випробувань встановлено, що десять зразків або 50% мали висоту 85-105см; дев'ять (45%) – 60-85см, один зразок характеризувався висотою більше 105см.

130 номерів характеризувались як середньорослі. Дослідження показали, що у 2012 році як такі, тобто з висотою рослин 105-120 см, виявилися лише 13 сортозразків або 10%. Найбільше номерів (73) або 56% мали висоту 85-105см і 44 зразка (34%) – 65-85см.

Маса 1000 зерен – це показник посівної якості насіння та якості зерна. За результатами досліджень чотири зразки, що становить 3% від усіх сортозразків пшениці м'якої озимої, мали величину цього показника на рівні 30-35г, 42 зразка або 28% – 35,0-39,9г, 77 номерів (51%) характеризувались масою 1000 зерен 40,0-44,9г, у 26 зразків (17%) цей показник становив 45,0-49,9г, маса 1000 зерен одного зразка була понад 50г.

Двуручок на Маньківській дослідній станції досліджувалось два сортозразка. Їх урожайність становила в середньому 93ц/га з коливаннями $\pm 1,2$ ц/га, висота рослин та маса 1000 зерен становили відповідно 89 і 97см та 39,5 і 42,2г з середніми показниками 93см та 40,9г.

Результати випробувань 15 сортозразків пшениці м'якої ярої показали, що середня урожайність по цьому досліді становила 41,5ц/га. При цьому один зразок, що становить 7% від номерів пшениці м'якої ярої мав урожайність меншу 35 ц/га, шість зразків (40%) – 36-40 ц/га, по чотири зразки характеризувались урожайністю 41-45 та 46-50 ц/га. За висотою рослин розподіл був менш контрастним: три сортозразка характеризувались висотою менше 60см і 12 – 60-85см. У чотирьох зразків (27%) маса 1000 зерен становила менше 35г, у десяти (66%) – 35-39,9г і лише у одного номера вона була більше 40г.

Середня урожайність дев'яти сортозразків пшениці твердої ярої становила 38,4 ц/га, при чому у двох зразків (22%) вона була в межах 30-35 ц/га, а у семи (78%) – 36-40 ц/га. Середня висота цих номерів становила 74,4см. Один зразок (11%) мав заввишки менше 60см, п'ять (56%) – 60-85см і три зразка або 33% – 85-105см. Досліджувані сортозразки пшениці твердої ярої мали високу масу 1000 зерен: у трьох з них вона була в межах 40,0-44,9г, у п'яти – 45,0-49,9 і в одного зразка перевищувала 50г.

У результаті аналізу 182 сортозразків пшениці виявлено перспективні номери, з якими слід продовжувати селекційну роботу, але однозначно, що дані дослідження потребують продовження.